

УДК 373.3.1

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.31>

Вікторія ХРОМОВА

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри зарубіжної філології, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, вул. Джона Маккейна, 33, м. Київ, Україна, 01042

ORCID: 0000-0001-8573-4158

Люся ГОРЯНІНОВА

студентка II курсу магістратури, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, вул. Джона Маккейна, 33, м. Київ, Україна, 01042

ORCID: 0000-0002-7889-0635

Бібліографічний опис статті: Хромова, В., Горянінова, Л. (2021). Оптимальні умови для навчання іноземної мови в початковій школі. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 205–209, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.31>

ОПТИМАЛЬНІ УМОВИ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У цій статті розглядається створення оптимальних умов для навчання іноземної мови в початковій школі. Розглядається викладання в учнів Нової Української школи, за новим державним стандартом, враховуючи вікові особливості. Розглядається викладання у підручниках для загальноосвітніх шкіл. Введення лексичних одиниць, окремої лексики та закономірності в мовній системі поступово з'являються, коли дитина концептуально готова сприймати їх. Послідовність також досягається, коли діяльність дає підстави робити те, що діти можуть зрозуміти та сприйняти як доречно, а також коли зв'язок результатів із їхнім власним навчанням стає ясним та поясненим. Для того, щоби створити оптимальні умови для навчання, нам потрібно вдаватися до заходів, що розвивають творчість, фантазію та уяву, які є частиною світу дітей молодшого віку і можуть допомогти в ефективному навчанні. Одним із видів таких робіт є проєктна робота, у статті описується ця форма проведення уроку. Сучасний учитель має викликати інтерес до допитливості до навчання, налагодити сприятливу атмосферу у класі. Через присутність тільки формального оцінювання актуально підібрати різні способи оцінювання, які включають систему винагород. Підкреслюється важливість створення змістовних контекстів та встановлення зв'язків з іншими сферами навчання та досвіду дітей. Описується поетапність викладання матеріалу. Основною метою позитивного управління дітьми є створення та підтримання щасливого робочого середовища, в якому поважають норми та правила поведінки у класі, а діти займаються цілеспрямованою діяльністю, відчують себе у безпеці та мають мотивацію до навчання. Підтримка балансу між задоволенням дітей та прийнятною поведінкою часто є однією з найбільших проблем, з якими стикаються вчителі іноземної мови. У міру того, як діти дорослішають, може бути корисним управління класом як цілісним. Різноманітна діяльність, розвиток інтересу до навчання, правильна організованість проведення уроку – запорука досягнення поставлених цілей нової програми.

Ключові слова: початкова школа, іноземна мова, мовно-літературна галузь, Нова Українська школа.

Victoria CHROMOVA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Foreign Philology, V. I. Vernadsky Taurida National University, John McCain str., 33, Kyiv, Ukraine, 01042

ORCID: 0000-0001-8573-4158

Liusia HORIANINOVA

Master Student, V. I. Vernadsky Taurida National University, John McCain str., 33, Kyiv, Ukraine, 01042

ORCID: 0000-0002-7889-0635

To cite this article: Chromova, V., Horianinova, L. (2021). Optymalni umovy dlia navchannia inozemnoi movy v pochatkovii shkoli [Optimal conditions for learning a foreign language in primary school]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 205–209, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.1.2.31>

OPTIMAL CONDITIONS FOR LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN PRIMARY SCHOOL

This article considers the creation of optimal conditions for learning a foreign language in primary school. The teaching of students of the New Ukrainian school, according to the new state standard, considering age characteristics. Considers textbooks for primary schools, introduction of lexical units and separate vocabulary. Introduction of lexical units and separate vocabulary, patterns in the language system gradually appear when the child is conceptually ready to accept them. Consistency is also achieved when activities provide a basis for doing what children can understand and perceive as appropriate, and when the relationship between the outcomes and their own learning becomes clear and explained. In order to create optimal conditions for learning, we need to resort to activities that develop creativity, imagination and imagination, which are part of the world of young children, which can help with effective learning. One of the types of such work is project work – the article describes this form of lesson. The modern teacher should provoke the interest to study. The importance of establishing contexts and connecting with other areas of children's learning and experience is emphasize. Describes the phased teaching of the material. The main purpose of positive child management is to create and maintain a happy work environment, in which the norms and rules of behavior in the classroom are respected. Children are engaged in purposeful activities and feel safe and motivated to learn. Maintaining a balance between children's satisfaction and acceptable behavior is often one of the biggest challenges facing foreign language teachers. As children grow older, classroom management as a whole can be as integral. A variety of activities, the development of interest in learning, the proper organization of the lesson – as a guarantee of achieving the goals of the new program.

Key words: primary school, foreign language, linguistic and literary branch, New Ukrainian school.

Основна частина статті

Актуальність проблеми. Немає остаточних дослідницьких доказів чи універсального доведення щодо найкращого віку для початку вивчення іноземної мови. Потрібно розуміти, що важливими є оптимальні умови, а не оптимальний вік. Введення нових навчальних програм із 2018 року спонукало до перегляду та створення нових умов викладання іноземної мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження науковців західної Європи ХХ століття говорять про те, що учні початкової школи мають зацікавленість до вивчення другої іноземної мови. Цей вік характеризується розвиненою пам'яттю, емоційністю, зацікавленістю та рефлексивними функціями. Учні старшої школи більше зосереджені на вивченні основ наук, тому їх не цікавить вивчення елементарних знань [Irish National Teachers' Organisation, 1991, pp.11]. Перегляд Типових освітніх програм, методичних рекомендацій щодо викладання у початковій школі спонукав нас охарактеризувати умови для навчання іноземної мови у початковій школі.

Метою статті є аналіз умов для навчання іноземної мови та складників навчального процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчання іноземних мов починається у загальноосвітніх навчальних закладах із 1-го класу, середнє навантаження – дві години. Молодший шкільний вік є найбільш важливим для розвитку лінгвістичних умінь дитини, саме в цьому віці учні здатні імітувати, мимоволі

запам'ятовувати та відтворювати почуте. Також починається паралельне вивчення рідної мови через читання, діти чують більше рідної мови у школі. Якщо уроки іноземної мови будуть наповнені діалогами, сторітелінгом та піснями, то процес вивчення мов буде паралельним та інтуїтивним.

Нейрофізіологічні дослідження підтвердили, що у віці 7–11 років відбувається прискорений процес розвитку кори головного мозку, яка відповідає за розвиток мовлення. Але у віці 13–15 років розвиток цієї ділянки кори різко припиняється через статевий вік. Це не означає, що мовленнєві навички не будуть розвиватися на старшому етапі, просто їх розвиток буде більш ускладнений (Typical educational programs and methodical recommendations, 2018, p. 66).

Теперішнє вивчення ІМ має свої особливості після запровадження програми дванадцятирічної школи та введення нових навчальних програм, таких як НУШ, «Інтелект України», «На крилах успіху», мета яких полягає в подальшому розвитку мовно-літературної галузі, куди включена іноземна мова. На початковому етапі здійснюється формування умінь і навичок спілкування усно та письмово у межах особливостей учнів та їхніх інтересів (Redko, 2006, pp. 136).

МОН пропонує безліч нових підручників від різних авторів. Кожен із цих підручників має різну освітню підтримку. Наприклад, посібники Quick Minds від Cambridge University Press пропонують адаптований курс для молодших школярів, що містить аудіо, комплект плакатів,

книгу для вчителя, книгу для читання, мають вільний доступ для завантаження.

На різних етапах вивчення іноземної мови є свої особливості. Можемо зауважити, що зміст підручників 1–2 класів повторюється, але якщо в першому класі йдуть вправи на прослуховування, на запам'ятовування лексики, то у другому класі діти мають учитися читати цю лексику та продукувати її.

Мовленнєвий зразок подається з опорою на наочність. Основною одиницею для введення лексики є мовленнєвий зразок, тому доцільно використовувати також ілюстровані картки.

У нових посібниках у кінці кожного розділу пропонуються вправи з елементами сторітелінгу, коли діти мають зображення різних ситуацій та аудіовправи з діалогами до цих зображень. Також є творча робота в кінці юніту, яка виступає як узагальнення до вивченого матеріалу.

Згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями мовної освіти учні після закінчення 4-го класу початкової школи мають володіти рівнем A1 (Typical educational programs and methodical recommendations, 2018, pp. 25).

Цей рівень передбачає використання простих засобів спілкування, вміння ставити запитання та давати на них короткі відповіді, володіти певною базою лексики та знати основні граматичні правила.

Зміни у програмі вимагають нового навчально-методичного забезпечення, яке має задовольняти потреби сучасного учня та специфіку його інтелектуальних характеристик. Потрібно враховувати, що у школу з кожним роком проходять нові діти, які вимагають змін та гнучкості в системі освіти.

Усі діти унікальні в тому, що вони привносять свою особливість у групу інших дітей, мають здатність по-своєму обробляти інформацію та навчаються через множинні аспекти своїх проявів як учнів. Вони також унікальні у своїх особистих вподобаннях та стилях навчання. Незалежно від того, з яким віком працює вчитель, кожен має свою унікальну грань.

Оптимальні умови для навчання можуть бути створені, коли вчитель активно намагається налагодити міжпредметні зв'язки. Вони включають зв'язки з іншими галузями навчання. Наприклад, діти паралельно вивчають цифри в першому класі, далі у другому класі вони вчать рахунок до 20 та десятки. У третьому класі вони

вивчають віднімання та додавання цифр до 100. Має бути логічна послідовність між знаннями, які дитина засвоїла раніше, та тим, що буде слідувати далі у процесі викладання та навчання.

Діти розуміють світ і мову лише через контекст, у якому вони опиняються. Діти набагато більше уваги приділяють ситуації, ніж мові, і чим молодші вони, тим це природніше. Лише коли діти дорослішають, вони здатні боротися з ненав'язливою мовою, і часто це стає однією із проблем переходу від початкової до середньої школи.

Контекст, у якому діти здійснюють діяльність у початковій школі, має мати оптимальні умови для навчання як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Один із засобів забезпечення послідовності навчання – це створення змістовних контекстів та встановлення зв'язків з іншими сферами навчання та досвіду дітей описаними способами.

З погляду внутрішньої узгодженості вивченого важливо, щоб навчання ніколи не здавалося дітям уривчастим або фрагментарним. Водночас його потрібно розбити на відповідні послідовності кроків, щоб діти не відчували себе перевантаженими. Протягом перших років важливо забезпечити, щоб у дітей було багато можливостей засвоювати та вивчати мову змістовними, зрозумілими та підтримуваними способами. Також треба стежити, щоб навчання не скам'яніло, було природним, реальним та зрозумілим, було актуальним та мало сенс для дитини. Для цього потрібно розуміти, який матеріал буде актуальним для дитини, наприклад перегляд уривку з популярного мультфільму чи перенесення онлайн-ігор у додатковий ілюстративний матеріал.

Лексичні одиниці та окрема лексика, закономірності в мовній системі поступово з'являються, коли дитина концептуально готова їх сприймати. Послідовність також досягається, коли діяльність дає підстави робити те, що діти можуть зрозуміти та сприйняти як доречне, і коли зв'язок результатів із їхнім власним навчанням стає ясним та поясненим.

Важливо досягти рівня та збалансованості мовних та когнітивних проблем для дітей (а пізнання – це ще один інгредієнт). Якщо заняття занадто легкі, діти просто стануть нудьгувати, втратять мотивацію і, можливо, будуть заважати.

Якщо заняття занадто складні, то діти стануть тривожними і немотивованими та будуть заважати вести урок.

Тут має враховуватись організація та розподілення активностей уроку на різні етапи та різноманітні вправи, наприклад розучування нових пісень для warm-up як частини уроку.

Ще один важливий фактор щодо виклику та створення оптимальних умов для вивчення мови – це позитивно-емоційне налаштування.

У плануванні уроку це є дуже важливою частиною, яка є підготовкою до сприймання іншомовного матеріалу. У цій частині ми використовуємо ритміки, фонетичні зарядки або звичайні запитання, які налаштовують на позитивний лад. Це відчуття емоційного позитиву та мотивації до навчальної діяльності і власного виконання. Це відчуття, яке виникає у вас, коли ви «в курсі» справ, якими вам, можливо, доведеться зайнятися, наприклад написати оповідь, описати щось чи розповісти. Позитивно-емоційне налаштування – це своєрідне почуття до діяльності та вашого власного виступу, яке говорить щось на зразок «так, це виклик. Але я зможу. Маю рішучість».

Коли діти мають емоційне налаштування, вони відчують позитивну енергію, задоволення та самомотивацію щодо власного навчання. Це стимулює і надихає їх зсередини, а не як результат будь-якої зовнішньої винагороди, і може бути потужними двигуном для підтримки наполегливості та зусиль у навчанні протягом тривалого періоду. Коли рівень виклику правильний, діти відчують «потік», і це приводить до почуття досягнення й успіху. Як говориться, «успіх породжує успіх», а це допомагає зміцнити впевненість та самооцінку, а також часто позитивно впливати на поведінку та підвищувати рівень продуктивності.

Також важливо викликати і підтримувати допитливість у дітей, викликати бажання вчитися і дізнаватися про речі, щоб навчання також було цікавим, актуальним та приємним саме по собі.

Для того, щоб максимізувати навчання, ми повинні підтримувати інтерес та допитливість дітей відповідними віковими способами. Ця цікавість може поширюватися на всі види тем, а також на інших людей, культури та саму мову. Те, як ви реалізуєте різні техніки, проводите урок, пояснюєте матеріал, має відкривати

можливості, щоб діти були зацікавленими. Це також повинно створювати атмосферу, в якій хочеться ставити питання та дізнаватися самостійно, а не заохочувати.

Роздумуючи над тим, як ми можемо позитивно коментувати те, що діти роблять належним чином чи правильно, а не зосереджуватися та коментувати те, що вони не роблять належним чином, можна змінити акцент на піклування. Це потенційно матиме надзвичайно сприятливий вплив на їхнє ставлення до навчання.

Ще одним важливим чинником створення оптимальних умов навчання є ефективний клімат, створений у навчальному середовищі дітей. Як було сказано, «дітям байдуже, наскільки ми знаємо, доки вони не дізнаються, наскільки ми турбуємося».

Усі діти мають відчувати, що до них гарно ставляться і дбають про них як про окремих людей, а не як про групу, яку слід контролювати. У великих класах це іноді може бути важко, але це можна обійти, розробивши стратегії пошуку часу на персоналізовані моменти, в яких ви можете передати, що піклуєтеся про кожну дитину.

Для того, щоби створити оптимальні умови для навчання, нам слід працювати над створенням почуття спільності у класі, де:

– діяльність – це спільний досвід і події; діти заохочуються до співпраці, а також допомагають одне одному;

– різноманітність позитивно оцінюється і є визнанням того, що діти несуть свій внесок та участь у спільній праці; існує природна та реальна взаємодія і спілкування у соціальному середовищі; дітям надається можливість реагувати особистими, різними способами та вибирати, що вони хочуть зробити чи сказати.

Піклування про дітей також проявляється в обсязі та характері підтримки, яку вчителі надають під час навчання.

На уроках для розуміння дітей та розвитку мовного використання можуть бути забезпечені, наприклад: використання міміки та жестів, моделювання процесів для здійснення діяльності, перетворення чи розширення мови дітей природним шляхом, надання можливостей для репетицій та експериментів із відповідним запитанням, надання заохочувального зво-

ротного зв'язку, відповідна та конструктивна похвала.

Вживання позитивної мови є ще одним важливим чинником у створенні середовища навчання.

Відносини, які встановлює вчитель із класом та з кожним учнем окремо є основою створення здорового та щасливого середовища і позитивного управління дітьми.

Основною метою позитивного управління дітьми є створення та підтримання щасливого робочого середовища, в якому поважають норми та правила поведінки у класі, а діти займаються цілеспрямованою діяльністю, відчують себе у безпеці та мають мотивацію до навчання.

Підтримка балансу між задоволенням дітей та прийнятною поведінкою часто є однією з найбільших проблем, з якими стикаються вчителі іноземної мови. У міру того, як діти дорослішають, може бути корисним управління класом як цілісним.

Наприклад, будьте ввічливими, використовуйте слова «будь ласка» та «спасибі», коли ви просите їх зробити що-небудь, посміхніться та привітайте їх, як у класі, так і поза ним.

Використовуйте належним чином похвалу, щоб надати конструктивний відгук та заохотити до участі та зусиль.

Згідно з новою програмою учні не оцінюються в первинній ланці загальноосвітньої школи, тобто вони не отримують оцінки в 12-бальній системі. Оцінювання відбувається вербально, вчитель проводить діагностичні роботи та оцінює їх згідно з рівнем засвоєння знань.

Стежте обережно і будьте готові заохочувати, надавати допомогу або вирішувати будь-які проблеми, що виникають, у разі необхідності, але не змушуйте дітей відчувати, що ви спостерігаєте за ними занадто уважно.

Давайте чіткі вказівки, які відповідають мовному рівню дітей. Тримайте інструкції короткими та чіткими.

Змінійте спосіб подання зворотного зв'язку, перевірки відповідей або запрошення окремих дітей розповісти решті учнів про те, що вони зробили.

Позитивно ставтеся до виконаної роботи, щоби прокоментувати те, як працювали окремі діти або весь клас, щоб передати, наскільки ви цінуєте їх зусилля.

Висновок. Кожен учитель, кожен клас і кожна дитина різні. Це те, що робить викладання іноземної мови унікальним та динамічним досвідом не лише постійного навчання дітей, а й самореалізації вчителя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Іноземні мови. 1–4 класи : типові освітні програми, методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2018/2019 навчальному році / Укладач М. Н. Шопулко. Харків : Вид-во «Ранок», 2018.
2. Казанжи О.В. Методика навчання іноземної мови : навч-метод. посіб. Миколаїв : МНУ ім. В.О. Сухомлинського, 2019. 227 с.
3. Редько В. Г. Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів початкової школи : монографія. Київ: Генеза, 2006. 136 с.
4. Growth patterns in the developing brain detected by using continuum mechanical tensor maps / P. M. Thompson et al. Nature. 2000. Vol. 404, no. 6774. P. 190–193. URL: <https://doi.org/10.1038/35004593> (date of access: 29.12.2021).
5. Kiely R., Rea-Dickins P. Evaluating foreign language teaching in primary schools. Program evaluation in language education. London, 2005. P. 136–149. URL: https://doi.org/10.1057/9780230511224_10 (date of access: 29.12.2021).

REFERENCES:

1. Inozemni movi. 1–4 klasi : tipovi osvItni programi, metodichni rekomendatsiyi schodo organIzatsiyi navchalno-vihovnogo protsesu v 2018/2019 navchalnomu rotsi / Ukladach M. N. Shopulko. HarkIv : Vid-vo «Ranok», 2018. (in Ukrainian)
2. Kazanzhi O.V. Metodika navchannya Inozemnoyi movi : navch-metod. posIb. MikolaYiv : MNU Im. V.O. Suhomlinskogo, 2019. 227 s. (in Ukrainian)
3. Redko V. G. LIngvodidaktichni zasadi navchannya Inozemnoyi movi uchnIv pochatkovoYi shkoli : monografiya. KiYiv: Geneza, 2006. 136 s. (in Ukrainian)
4. Growth patterns in the developing brain detected by using continuum mechanical tensor maps / P. M. Thompson et al. Nature. 2000. Vol. 404, no. 6774. P. 190–193. URL: <https://doi.org/10.1038/35004593> (date of access: 29.12.2021).
5. Kiely R., Rea-Dickins P. Evaluating foreign language teaching in primary schools. Program evaluation in language education. London, 2005. P. 136–149. URL: https://doi.org/10.1057/9780230511224_10 (date of access: 29.12.2021).